

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO OPPDRAGSRAPPORT | NIBIO COMMISSIONED REPORT

VOL.: 1 nr.: 19, 2015

SKJØTSELSPLAN FOR SLÅTTEMARK

Svebakken, Hemnes kommune, Nordland

Annette Bär & Thomas Holm Carlsen
Tjøtta

FORORD

Denne rapporten omfatter en skjøtelsesplan for slåttemarkslokaliteten på Svebakken i Hemnes kommune. Skjøtelsesplanen er en oppdatering av planen fra 2010 og følger standarden og kriteriene i samsvar med handlingsplan for slåttemark. Arbeidet er utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Nordland og grunneier. Planen omfatter en områdebeskrivelse med beskrivelse av naturgrunnlag, artsmangfold, vegetasjonstyper, bruksregime og tilstand, samt at den gir faglig funderte anbefalinger for skjøtsel og restaurering av slåttemarka.

Generell del (A) er fra skjøtelsesplanmalen, og angir mål og retningslinjer for slåttemarker i Norge generelt. Del A er således ikke forfattet av undertegnede.

Takk til Fylkesmannen i Nordland og grunneier for engasjert samarbeid og verdifull informasjon til prosjektet.

Tjøtta, 28.11.2015

Annette Bär

Prosjektleder

NIBIO, Tjøtta

INNHOOLD

SAMMENDRAG.....	6
A. GENERELL DEL - SLÅTTEMARK	6
Slåttemarksutforminger i Nord-Norge	7
Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarker.....	8
B. SPESIELL DEL: SVEBAKKEN.....	10
SØKBARE EGENSKAPER	10
OMRÅDEBESKRIVELSE	11
SKJØTSELSPLAN	13
KILDER	17
VEDLEGG	18
VEDLEGG 1 – KART MED AREALAVGRENSNING	19
VEDLEGG 2 – KART MED SKJØTSELSTILTAK.....	20
VEDLEGG 3 – BILDER	21

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

TITTEL/TITLE

SKJØTSELSPLAN FOR SLÅTTEMARK. SVEBAKKEN, HEMNES KOMMUNE, NORDLAND

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

ANNETTE BÄR & THOMAS HOLM CARLSEN

DATO/DATE:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKT NR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
05.11.2015	Åpen	630016	Arkivnr
RAPPORT NR. /REPORT NO.:	ISBN-NR./ ISBN-NO:	ANTALL SIDER/ NUMBER OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NUMBER OF APPENDICES:
1 (19) 2015	978-82-17-01474-4	23	3

OPPDRAUGSGIVER/EMPLOYER:	KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdeling	Ingvild Gabrielsen

STIKKORD/KEYWORDS:	FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:
Utvalgt naturtype, slåttemark, skjøtsel, restaurering, artsmangfold	Kulturlandskap og biologisk mangfold

SAMMENDRAG:

Rapporten gir en beskrivelse av slåttemarka på Svebakken i Hemnes kommune, og anbefalt skjøtsel. Lokaliteten består av to delområder og inngår i gårdsdrift.

Beskrivelsen av vegetasjon og naturtypeutformingene baserer seg på kartlegging i 2008 med suppleringer fra befaring i 2015. Skjøtelsesplanen anbefaler videreføring av årlig sen slått med påfølgende hesjing. Restaureringsslått skal gjennomføres to ganger i løpet av sesongen i et tilgrensende areal for å forhindre spredning av uønskete arter i de verdifulle slåttemarkene. Skog- og krattrydding i kanten til slåttemarka gjennomføres etter behov for å forbedre lystilgang. Å stabilisere bekkedraget gjennom slåttemarka skal gjøre slåtten i tilgrensende arealer lettere.

Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra grunneier og Fylkesmannen i Nordland.

LAND/COUNTRY:	Norge
FYLKE/COUNTY:	Nordland
KOMMUNE/MUNICIPALITY:	Hemnes
STED/LOKALITET:	Svebakken

GODKJENT / APPROVED

PROSJEKTLEDER / PROJECT LEADER

NAVN/NAME_____
NAVN/NAME

SAMMENDRAG

Rapporten gir en beskrivelse av slåttemarka på Svebakken i Hemnes kommune, og anbefalt skjøtsel. Lokaliteten består av to delområder som inngår i gårdsdrift.

Beskrivelsen av vegetasjon og naturtypeutformingene baserer seg på kartlegging i 2008 med suppleringer fra befaring i 2015. Slåttemarka er svært artsrik med mange arter som er avhengig av skjøtsel og ekstensiv, kontinuerlig drift. Skjøtselsplandelen er utarbeidet i 2015. Skjøtselsplanen anbefaler videreføring av årlig sen slått med påfølgende hesjing.

Restaureringsslått skal gjennomføres to ganger i løpet av sesongen i et tilgrensende areal for å forhindre spredning av uønskete arter i de verdifulle slåttemarkene. Skog- og krattrydding i kanten til slåttemarka gjennomføres etter behov for å forbedre lystilgang. Å stabilisere bekkedraget gjennom slåttemarka skal gjøre slåttene i tilgrensende arealer lettere.

Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra grunneier og Fylkesmannen i Nordland.

A. GENERELL DEL - SLÅTTEMARK

Slåttemarker er arealer som blir regelmessig slått. Semi-naturlig slåttemark, eller såkalt natureng, er slåttemarker som er formet gjennom rydding og lang tids tradisjonell slått. De er ofte overflateryddet, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke eller meget lite gjødslet. De blir slått seint i sesongen. Slåttemarkene blir eller ble gjerne høstbeitet og kanskje også vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer noe fra sted til sted og hvor man er i landet. Slåttemark er urte- og grasdominert og oftest meget artsrik. Den kan være åpen eller tresatt.

Tresatte slåttemarker med styvingstrær som blir høstet ved lauving er i dag meget sjeldne. Slike såkalte lauvenger ble gjerne beitet om våren, slått en gang seint om sommeren og høstbeitet. I tillegg ble greinene på trærne høstet til lauvfôr med et tidsintervall på 5-8 år. I gammel tid spilte også myr en viktig rolle som slåttearealer (slåttemyr). De fleste jordvannsmyrene i Norge har tidligere vært slått, men myrslåtten opphørte i stor grad for lenge siden og forekom bare noen få steder fram til slutten av 1950-årene. Gjengroingen av slåttemyr går imidlertid gjerne langsomt så flere myrer bærer i dag fortsatt preg av denne høstingen. Det er registrert få lauvenger og slåttemyrer som fortsatt er i hevd.

De ulike slåttemarkene tilhører våre mest artsrike naturtyper med meget stor betydning også for andre organismer enn karplanter. Rundt 70 prosent av våre dagsommerfugler er for eksempel knyttet til åpen engvegetasjon (særlig urterik slåttemark) og en rekke vadefugler bruker strandenger (slått eller beita) som hekkeområder og rasteplasser ved trekk. I tillegg har slåttemarker stor betydning for mange truede beitemarksopper. Slåttemarker kan ikke erstattes av beitemarker fordi de inneholder vegetasjonstyper og flere arter som ikke opprettholdes av beite. I sammenligning med beitemarker har slåttemarker høyest artsmangfold per m² og også de største bestandene av flere truede engarter. Gjennom historien har de vært, og vil også i framtiden være, viktige ”levende genbanker”. I tillegg er de bærekraftige økosystemer som har vært et nøkkelement i norsk landbruk i tusener av år. I løpet av 1900-tallet har de imidlertid blitt blant våre mest truede naturtyper.

Slåttemarksutforminger i Nord-Norge

Den store variasjonen i vår slåttemarksvegetasjon i Norge er foreløpig bare delvis kartlagt. I det følgende har vi likevel forsøkt å peke på noen utforminger av slåttemarksvegetasjon som kan sees som karakteriske for Nord-Norge og dermed gir denne regionen et særskilt forvaltningsansvar. Vi gir også eksempler på noen verdifulle lokaliteter.

I Nordland finnes fine dunhavreenger med forekomst av bl.a. rødflangre, brudespore, vill-lin, harerug, fjellfrøstjerne og jåblom på skjellsand. Slik eng er tidligere registrert bl.a. på Kjerringøy, Bodø kommune. Ved Kvarv i Sørfold fantes en annen utforming av dunhavreeng med arter som gulmaure, gjeldkarve og småengkall (Norderhaug 1988). Boreal slåtteeng (G7) finnes også i Nord-Norge, men her mangler sørlige arter (Fremstad & Moen 2001). Artsrike kalkenger finnes bl.a. på Skogsholmen i Vega kommune. Skogstorkenebb-ballblomeng (G13) er karakteristiske for Nord-Norge og tidligere registrert bl.a. ved Jarfjorden i Finnmark med

forekomst av bl.a. flere marikåpearter, sølvbunke, fjelltimotei, hvitbladtistel, gulaks, ryllik, småengkall og harerug (Norderhaug 1988). Enger med et spesielt artsinventar er Finnmarksfrøstjerneeng og silkenellikeng (G9) som er registrert i Talvik og Anarjohka i Alta respektive Porsanger, Lebesby, Tana og Sør-Varanger (Alm et al. 1994, Fremstad & Moen 2001). Eksempler i god hevd finnes sannsynligvis ikke lenger, men svakt gjengrodde engar med mye finnmarks-frøstjerne og/eller russkjeks er registrert. Ved Makkenes i Vadsø finnes fine slåttemarklokaliteter som nå beites. Artsrike rester av tidligere slåttemark i tilknytning til sanddynesystemer (dyneeng W2a,b) finnes fortsatt i Nord-Norge bl.a. i Finnmark. De har imidlertid ikke vært i bruk på lang tid (Vibekke Vange pers. medd.).

Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarkar

Skjøtsel

Beste måten å skjøtte ei gammel artsrik eng på, er å følge opp den tradisjonelle driftsforma, uten gjødsel og med sein slått. Det tradisjonelle slåttetidspunktet har variert noe fra sted til sted avhengig av klima og høyde over havet. Derfor er det viktig å finne ut hva som har vært vanlig på den aktuelle lokaliteten eller i nærområdet fra gammelt av. Slått før 10. juli var imidlertid meget sjeldent.

En bør benytte lett redskap (ljå, tohjuls motorisert slåmaskin eller lettere traktor der det er mulig). Graset må bakketørkes/ev. hesjes før det fjernes. Bakketørkinga viktig for at frøa til engartene både skal få modne ferdig og bli liggende igjen på enga når høyet samles sammen og kjøres vekk.

Enkelte steder har engene i tillegg vært beitet, enten vår eller høst eller begge deler. Bare beiting kan imidlertid ikke erstatte slått, men er det eneste mulighet for skjøtsel i en periode, er storfebeiting det mest skånsomme. De velger ikke ut "godbitene" slik sauene gjør. Beitepresset må i tilfelle ikke være for stort, og en må vente seg noe manuell etterrydding. Der en har tidligblomstrende arter som til eksempel søstermarihånd, er det særlig viktig at en unngår vårbeite.

Restaurering

Når det gjelder restaurering av engar som er i gjengroing og utvidelse av eksisterende slåtteareal er det viktig å ikke sette i gang med mer omfattende restaurering enn det en greier å følge opp med skjøtsel i ettertid.

Dersom det er mange delfelt som skal restaureres, kan det være lurt å ta det trinnvis over flere sesonger. Slik blir det mer overkommelig, og en får en følelse med hvor omfattende de ulike tiltaka er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.

Hogst/grovrydding bør helst gjennomføres på frossen og gjerne bar mark, dette for å unngå skader på undervegetasjonen og er samtidig lettvinnt for å få så lav stubbe som mulig. Rydding i snø kan være noe mer tungvint, mindre busker og oppslag kan også ryddes på sommeren når det er tørt og mye av biomassen er samlet i bladene.

I slåtteeenger som *ikke* har vært tresatt er det ikke noe poeng å sette igjen noe særlig med trær. Gamle styvingstre må imidlertid spares. Et og annet lauvtre med fin og vid krone kan og få stå. All gran/furu og fremmede treslag (eksempelvis platanlønn) bør fjernes.

Etter hogst er det spesielt viktig at alt ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samla sammen og brent på egna steder, og aller helst frakta ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil elles fort føre til ny dominans av uønska rask- og storvoksen konkurransesterk vegetasjon. Oppflising og spredning av flis i området er av samme grunn ikke å anbefale.

Gjenstående biomasse vil ta opp noe av næringen som frigjøres fra de døde røttene til trær og busker som har blitt ryddet vekk. Dette gir en gjødselseffekt som lett forårsaker oppvekst av uønska nitrogenkrevende arter (som for eksempel bringebær, brennesle). Gradvis gjenåpning er derfor viktig. Gjødslingseffekten sammen med økt lysinnstråling fører gjerne også til en del etterrenning. Det er mest effektivt å slå lauvrenningene i juli, når det er minst energi samla i rotsystemet. Dette faller normalt sammen med slåttetidspunktet. Det kan likevel være nødvendig å rydde lauvrenninger flere ganger utover i første sesongen, og i tillegg året etter.

Osp og or sprer seg ved rotskudd, og rydding kan i mange tilfelle føre til utstrakt renning. Disse kan det derfor lønne seg å ringbarke (sokke). Det bør da skjæres et fem cm bredt band rundt treet nedanfor nederste greina. Det er viktig at snittet er så dypt at all barken forsvinner, slik at transporten av næringsstoff helt sikkert er brutt. Det er lettest å ringbarke om våren. Etter tre sommere må de døde trea fjernes.

Stubber må kappes helt ned til bakken, enten i forbindelse med hogsten eller ved etterrydding på barmark. Større stubber vil gå raskere i forråtning om en skiller barken fra veden med et spett eller lignende, og så stapper jord i mellom. Med unntak av osp og or kan en også unngå renninger på denne måten. Dette kan til eksempel være aktuelt i kanter som hindrer lysinnstråling til slåttemarka.

Problemarter som bringebær- og rosekratt, brennesle, mjøduert eller liknende går normalt ut ved slått, men kan være avhengig av slått flere ganger per sesong i begynnelsen med ljà eller krattrydder. Ev. felt med einstape (bregne) bør slås ned med kjepp (ikke skjæres ned). På denne måten fortsetter bregna med å transportere næring fra røttene, og utarmer så rotsystemet sitt. Den bør så fjernes på høsten.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på Miljødirektoratets hjemmesider:

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner-fra-DirNat/Annet/Skjotselsboka/>

B. SPESIELL DEL: SVEBAKKEN

Søkbare egenskaper

Navn på lokaliteten Svebakken		Kommune Hemnes		Områdenr.			
ID i Naturbase BN00061622		*Registrert i felt av: Annette Bär & Thomas Holm Carlsen		Dato: 08.07.2015			
Eventuelle tidligere registreringer og andre kilder (skriftlige og muntlige) Lillebjerka, S. 2010. Slåttemark på Svebakken i Hemnes kommune. Botanisk registrering.				Skjotselsavtale: Inngått år: 15.10.2013 Utløper år: 14.10.2023			
Hovednaturtype: D01 Slåttemark – 100 %			Utforminger: Fattig slåtteeng – 80 % Fattig slåttefukteng – 20 %				
Verdi (A, B, C): A		Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder					
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)							
Stedkvalitet		Tilstand/Hevd		Bruk (nå):		Vegetasjonstyper: G4 – Frisk fattigeng, engkvein-rødsvingel-gulakseng	
< 20 m	x	God	x	Slått	x		Torvtekt
20 – 50 m		Svak		Beite			Brenning
50-100 m		Ingen		Pløying			Park/hagestell
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling			
		Dårlig		Lauving			

Områdebeskrivelse

Innledning

Lokaliteten ble befart i juli 2015 av Annette Bär og Thomas Holm Carlsen for å oppdatere skjøtelsesplanen for slåttemarka på Svebakken i Hemnes kommune. Arbeidet står i forbindelse med at slåttemark er en utvalgt naturtype med egen tilskuddsordning for skjøtselstiltak. Området er registrert i naturbasen som slåttemark (BN00061622). Områdebeskrivelsen og avgrensningen fra 2015 erstatter den fra 2008.

Beliggenhet og naturgrunnlag

Gården Svebakken ligger ca. 5 km nord for Korgen, på østsiden av Røssåga, mellom 50-85 moh. Lokaliteten består av ravinebakker. Berggrunn er nokså rik med kalkholdige bergarter. Svebakken ligger i svak oseanisk vegetasjonsseksjon (O1) og tilhører den mellomboreale vegetasjonssonen.

Lokaliteten omfatter to delområder på gården på henholdsvis 5,9 og 3,4 daa. Den nordlige dellokaliteten består av et variert terreng med delvis svært bratte skråninger. Lokaliteten avgrenses i nord av granskog og ellers mot flatere engarealer som drives mer intensivt. Gjennom slåttemarka går en bekk. Lokaliteten i sør består av en bratt skråning mellom to flatere partier som drives mer intensivt. I sør og vest avgrenses lokaliteten delvis mot granskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper

Slåttemarka (D01) er urte- og grasrik. Avhengig av fuktighetsforhold og hvor skrint/bratt det er finnes forskjellige utforminger som fattig slåtteeng (KA1-3 og UF1-2A) og fattig slåttefukteng (KA1-3). Vegetasjonstypen klassifiseres til frisk fattigeng, engkvein-rødsvingel-gulaks-eng (G4).

Artsmangfold

Slåttemarka er svært artsrik, med mange kulturmarksarter som prestekrage, småengkall, rødsvingel, ryllik, nyseryllik, engsyre, blåklokke, sveve sp. , harerug, rød- og hvitkløver, gulaks, engsoleie, vanlig arve, karve, grasstjerneblom, fuglevikke, blåkoll m.m. I 2008 ble det registrert 81 arter i slåttemarka. På den sørlige dellokaliteten er det registrert fiolett greinkøllesopp som er rødlista som VU (sårbar). Det høye artsmangfoldet skyldes lang, kontinuerlig ekstensiv drift, men også variasjon i jord- og fuktighetsforhold.

Bruk, tilstand og påvirkning

Slåttemarka har en lang brukshistorie. De nåværende gårdbrukerne driver gården på samme måten som da de overtok gården på 1980-tallet. Gården drives økologisk. Slåttemarka er i god hevd og slås en gang etter midten av juli med henholdsvis tohjulstraktor og ljà, avhengig av terrenget. Graset hesjes og brukes som vinterfôr til sauene. Bare de flatere, mer intensiv drevne arealene (utenfor selve slåttemarkslokaliteten) vår- og høstbeites av sau. Det finnes et fint steingjerde langs østsida av den nordlige slåttemarkslokaliteten.

Fremmede arter

Ingen registrert.

Skjøtsel og hensyn

Det er viktig å opprettholde dagens drift med sein slått og hesjing. Gjødsling og jordbearbeiding i selve slåttemarkslokaliteten skal unngås.

Restaurerings slått (to runder pr år) av et parti på østsiden av den sørlige slåttemarkslokaliteten anbefales for å redusere oppvekst av brennesle, høymole og andre høyvokste arter som lett kan spre seg i de tilgrensende slåttemarksarealene.

For å gjøre slåttene lettere i den nordlige dellokaliteten bør det anlegges en liten grøft for å stabilisere bekkeløpet som går gjennom området.

Del av helhetlig landskap

slåttemarkene på Svebakken representerer viktige områder for artsmangfoldet i kulturlandskapet. Området er i aktiv drift med få tekniske inngrep.

Verdibegrunnelse

Slåtteenga på Svebakken er i god hevd siden den har vært i bruk som slåtteeng i lang tid. Lokaliteten er intakt og svært artsrik med mange arter som representerer ekstensiv, kontinuerlig drift. Det er ei jevn og fin fordeling av arter der spesielt prestekrage, karve, småengkall og kvit- og rødkløver utgjør et ekstraordinært blomsterrikt landskapsbilde. Opp til 81 arter har blitt registrert, men ingen rødlista karplanter.

Slåttemarka på Svebakken vurderes å være nasjonal verdifull, og gis verdi A.

SKJØTSELSPLAN

DATO skjøtselsplan: 05.11.2015

UTFORMET AV: Annette Bär & Thomas Holm Carlsen

FIRMA: NIBIO, Tjøtta

UTM : 33W 447081 Ø 7333321 N

Gnr/bnr.: 148/5

AREAL (nåværende): 5,9 daa + 3,4 daa

AREAL etter evt.restaurering: + 0,5 daa

Del av verneområde? Nei

Vurdering av slått

Dellokalitet nord:

5,9 daa, kategori (a), tung slått – bratt terreng

Dellokalitet sør:

3,4 daa, kategori (a), tung slått – bratt terreng

Utvidelse på østsiden av dellokalitet sør:

ca. 0,5 daa, kategori (d), restaurerings slått – nitrofile gjengroingsarter

Mål

Hovedmål for lokaliteten:

Bevare slåttemark med tradisjonell bruksform og bruksintensitet.

Konkrete delmål:

- Opprettholde artssammensetning karakteristisk for tradisjonelt drevet seminaturlig grasmark generelt og slåttemark spesielt.
- Arealet skal holdes i hevd som slåttemark med sen slått og hesjing/bakketørring.
- Fremmede arter som representerer høy risiko for stedegent biologisk mangfold skal være fraværende.

- Arealet på slåttemark skal være ca. 9 daa

Tilstandsmål arter:

- Beholde artsinventaret med et høyt innslag av lågurtarter og kortvokste grasarter karakteristisk for ugjødsla kulturmark og slåttemark. Eksempler på slike arter er småengkall, prestekrage, karve, blåklokke, ryllik, øyentrøst, gulaks, engkvein og engrapp.

Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:

- Forekomst av høymole skal holdes nede.
- Tilstrekkelig lystilgang skal sikres gjennom rydding og tynning av kratt og trær i kanten av slåttemarka

Aktuelle tiltak

	Prioritering (år)	Ant daa og kostnad
<p>Generelle tiltak:</p> <p>I intakte slåttemarksområder bør slått skje etter frøsetting (ca. etter 15. juli). Gresset bakketørkes eller hesjes i noen dager, slik at frøene får tid å falle av. Høyet må fjernes etter tørk for å unngå gjødslingseffekter og for å få nok lystilgang til spirende planter. Det som ikke brukes bør komposteres utenfor slåttemarka.</p> <p>Svært bratte og/eller skrinne partier.</p> <p>Gjødsling og annen næringstilførsel skal ikke skje i lokaliteten. Ved spredning av husdyrgjødsel på de tilgrensende, mer intensivt drevne arealer bør det tas hensyn til at gjødselen ikke spres for nært skråningene og inn i de verdifulle slåttemarksarealene.</p> <p>Se for øvrig del A for slåttemark i skjøtselsplanen.</p>	<p>Årlig</p>	<p>9,3 daa</p> <p>9,3 daa</p>

Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle:		
Restaurerings slått to ganger i løpet av sesongen (rundt St Hans og etter 15.juli). Næringsinnhold i jorda, men også slåttetidspunkt og hvor ofte en slår (en eller to ganger i sesongen) vil bestemme den totale restaureringsperioden. Restaureringsperioden er her satt til fire år, men dette må tilpasses virkningen av restaurerings slått. Restaurerings slått utføres fram til de næringskrevende, tettvoksende og ofte høye plantene har gått tilbake	2015-2018 (eller til det at ønsket resultat er oppnådd)	0,5 daa
Grøfting av bekkedraget. - En liten grøft i den nedre delen av bekkeløpet som skal hjelpe å stabilisere bekkedraget for å gjøre slått lettere langs bekkeløpet. Isåing av arealet etter inngrep skal i så fall skje med høystrø fra låven for å reetablere den stedege vegetasjonen så rask som mulig.	2016/17	Ca. 50 m
Manuel fjerning av høymole før frøsetting	Etter behov	
Rydding av enkelte store trær og kratt i skogkanten for å opprettholde et åpent til halvåpent kulturlandskap med god lystilgang	Etter behov	300 m

Utstørsbehov: Grunneier har fått investeringstilskudd til ryddesag (i 2012), til tohjulstraktor (i 2014) og venderive (i 2015).

Oppfølging

Skjøtselsplanen skal evalueres innen: 5 år

Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: -

Tilskudd søkt år: siden 2011

søkt til: skjøtsel, restaurering og utarbeiding av skjøtselsplan (2015)

Tilskudd tildelt år: siden 2011

tildelt fra: Tilskuddsordning for utvalgte naturtyper

Skjøtselsavtale parter: Ståle Bech og Fylkesmannen i Nordland

Ansvar

Person(-er) som har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen:

Grunneiere Ståle og Liv Bech utfører tiltak i området.

Fylkesmannen i Nordland v/ miljøvernavdelinga har ansvar for oppfølging og veiledning i tråd med handlingsplan for slåttemark.

KILDER

Direktoratet for naturforvaltning. (2007). Kartlegging av naturtyper – Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007).

Fremstad, E. (1997). Vegetasjonstyper i Norge. – *NINA temahefte* 12: 279.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. r. (2010). Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lillebjerka, S. 2008. Slåttemark på Svebakken i Hemnes kommune. Botanisk registrering.

Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M. (1999). *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*: Landbruksforlaget.

Svalheim, E. (2014). Faktaark for slåttemark. Revidert 29.11.2014.

VEDLEGG

Nr Emne

- 1 Kart med arealavgrensning
 - 2 Kart med skjøtselstiltak
 - 3 Bilder
-

Vedlegg 1 – Kart med arealavgrensning

Vedlegg 2 – Kart med skjøtselstiltak

Vedlegg 3 – Bilder

Figur 1. Restaureringsarealet ligger mellom driftsbygninger og den sørlige slåttemarklokaliteten (Foto: A. Bär).

Figur 2. Skråningen i den sørlige dellokaliteten er artsrik. Hesjene plasseres utenfor lokaliteten i dalen hvor det er flatt (Foto: A. Bär).

Figur 3. Prestekrage, rødkløver, ryllik, småengkall, øyentrøst, engfrytle, engsoleie, engsyre og blåkoll er bare noen av de kulturmarksartene som finnes i slåttemarka (Foto: A. Bär).

Figur 4. Den nordlige dellokaliteten er delvis ganske bratt. (Foto: A. Bär).

Figur 5. Det går en liten bekk gjennom den nordlige slåttemarkslokaliteten. I de fuktigere partiene har ballblom spredd seg i de siste årene (Foto: A. Bär).